

Η ΙΕΡΑ ΤΗΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΚΩΔΙΚΕΣ ΑΥΤΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ Ε' τόμου)

Ἄρ. 17

Ἐπόμνημα μητροπολίτου Νικηφόρου

(Κώδ. Ι, σελ. 357 ἢ τμθ', ἔτ. 1824, ΙΧ, 26)

Ἀξιῶσαι τοῦ παναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου Χρυσάνθου, ψήφῳ τε καὶ ἐκλογῇ τῆς ἱεραῆς συνόδου τῶν σεβασμιῶν ἁγίων γερόντων ἐκ πρωτοσυγγέλου τῆς αὐτοῦ Παναγιότητος ἐχειροτονήθη ἄρχιερεὺς τιμηθεὶς τῷ θρόνῳ τῆς ἐπαρχίας ταύτης Φιλίππουπόλεως, ἐκδοῦσάσας πρότερον καὶ εἰς τὸ τοῦ μεγάλου ἀρχidiaκόνου ἀξίωμα ἐν ὅλῳ τῷ διαστήματι τῆς τοῦ ἀοιδίμου κυροῦ Εὐγενίου Φιλίππουπολίτου πατριαρχείας. Γέγονε δὲ ἡ τῆς ἀρχιερατείας μοι χειροτόνησις τῷ χιλιστίῳ ἡκτακοσιούστῳ εἰκοστῷ τετάρτῳ αὐτῷ ἔτει ἀπὸ χριστογονίας, Σεπτεμβρίου 25, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἐν τοῖς πατριαρχείοις ἐμπιστευθεὶς ποιμένος δίκην τὸ λογικὸν τοῦτο ποιμνιον' ὅπερ εὐχομαι διὰ παντός πρὸς Κύριον ἐνισχυσαί με ποιμᾶναι εἰς νομάς σωτηρίους εἰρηνικῶς τε καὶ ἡσυχῶς βιώσαντα, ὅσον Θεῷ φίλον. Ἐκ τοῦ θρόνου τούτου πρὸς αὐτὸν καλῶς ἐκδημησαι. Διὸ εἰς ὑπόμνησιν οἰκείᾳ χειρὶ ὑποβεβαιῶ καὶ ἔγραψα.

Ὁ Φιλίππουπόλεως Νικηφόρος.

Σημείωσις. Ὁ Νικηφόρος ἐπόμηνε τὴν ἐπαρχίαν μέχρι τοῦ θανάτου του ἐπισυμβάντος τῇ 17ῃ Αὐγούστου 1850. Ἐπ' αὐτοῦ εἰσεχώρησαν εἰς τὴν μητρόπολιν οἱ νεήλυδες ἐν τῇ πόλει Βουλγαροὶ μεγλικτζήδες, οἵτινες ἰσχύοντες παρὰ τοῖς Τούρκοις ἐπροστάτευσαν μὲν τοὺς καταδιωκομένους τότε, ὡς ἐρρήθη ἐν τῇ σημειώσει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 14 ἀνωτέρῳ γράμματος, Ἕλληνας, κατέστησαν ὁμως ὑποχείριόν των καὶ τὸν μητροπολίτην. Ὁ σύγχρονος Γ. Τσουκαλᾶς, ὅστις τῷ 1832 ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ἑλλ. κεντρικοῦ σχολείου καὶ μετὰ τριετίαν παραιτηθεὶς διέζησεν ἐν Φιλίππουπόλει μέχρι τοῦ θανάτου του καὶ εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος κατὰ τοὺς δευτάτους αὐτῆς ἀγῶνας πρὸς τοὺς Βουλγάρους, πειρωμένους νὰ καταλάβωσι τὰ εὐαγγ. τῆς ἰδρύματα καὶ νὰ ἐβουλγαρίσωσιν αὐτήν, γράφει τὰ ἀκόλουθα περὶ τοῦ μητροπολίτου τούτου ὀλίγα ἔτη μετὰ τὸν θάνατόν του: «Ἡ Φιλίππουπολις λαβοῦσα ἀνέκαθεν ἐξ αὐτῶν τῶν ἀποστολικῶν χρόνων τὸν χριστιανισμόν καὶ τιμηθεῖσα εἰς θρόνον μητροπολίτου ἠτύχησε κατὰ καιροῦς, ἵνα λάβῃ ἐπ' ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ διαπρέποντας ἀξίους ἀρχιερεῖς· ἀλλὰ κατ' ἀτυχίαν τῆς πόλεως πρὸ τοῦ 1850 ἔτους ἡ πνευματικὴ κυβέρνησις αὐτῆς ἐνυπήρχεν εἰς χεῖρας ἀρχιερέως ἀμοίρου παιδείας καὶ μὴ φιλομούσου, τοῦ μακαρίτου Νικηφόρου Λεσβίου.

» Πρὸ ἡμισείας περίπου ἑκατονταετηρίδος ἦλθον καὶ κατέκρησαν εἰς Φιλίππουπολιν καὶ τινες Βουλγαρικαὶ οἰκογένειαι ἐκ τινος κόμης Ἀβράδαλα (Κοπρίσιτσα)

Ἀρχιερεὺς
Φιλίππου
Νικηφόρος
ἡμερομηνία
τ. Γ. 1939-40
π. 25-27.

καλουμένης, ἀπεχούσης τῆς Φιλιππουπόλεως 12 πού ὥρας πρὸς τὸ βόρειον μέρος κειμένης εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ Αἴμου. Οἱ νεήλυδες οὗτοι εἰς **βηλεκτζίας** ἀναμειχθέντες ἐπλούτησαν καὶ μεταξὺ τῶν πολιτῶν εἰσεχώρησαν καὶ βαθμηδὸν προώδευσαν καὶ παρὰ τῇ τοπικῇ ἀρχῇ ἐσυστήθησαν, ὡς ἔχοντες ἀπόλυτον ἀνάγκην, ἵνα ἕνεκα τοῦ ἔργου αὐτῶν εἰσχωρῶσι καὶ προχωρῶσιν παρ' αὐτῇ. Οἱ βηλεκτζήδες οὗτοι ὑπὸ τὰς εὐνοϊκὰς ταύτας περιστάσεις προστατευόμενοι ὑπερίσχυσαν καὶ μεταξὺ τῶν πολιτῶν ἐπιρροὴν ἔλαβον καὶ εἰς τὰ κοινὰ πράγματα τῆς πόλεως ἀνεμείχθησαν καὶ εἰς τὴν μητρόπολιν εἰσεχώρησαν καὶ τὸν μητροπολίτην Νικηφόρον ὑπὸ τὰ νεύματα αὐτῶν παρέσυρον καὶ τὰς τυχούσας διαφορὰς τῶν χριστιανῶν ἐν τῇ μητροπόλει αὐτοὶ διεξήγον καὶ ἐδίκαζον. Διότι ὁ μητροπολίτης ἀνίκανος ὢν τὰς ἡνίας αὐτοῦ εἰς αὐτοὺς παρεχώρησεν, ὅπως παρ' αὐτῶν προστατεύηται καὶ διατηρηῆται ἐπὶ τῆς θέσεώς του ταύτης, οἷτινες ἐκραζον ἀείποτε πρὸς αὐτόν: «δεῖ, δεῖ χρημάτων καὶ ἀνευ τούτων οὐδὲν ἡμῖν γενέσθαι τῶν δεόντων» καὶ τὰς προσόδους αὐτοῦ ἀπλήστως κατερρόφουν εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν κόπων καὶ τῆς βίας αὐτῶν, ἣν ἐξήσκουν ἐπὶ τῶν λοιπῶν χριστιανῶν τῆς μητροπόλεως καὶ ἀπάσης τῆς ἐπαρχίας. Οἱ δὲ λοιποὶ χριστιανοὶ πολῖται τὴν ἀνοίκειον ταύτην διαγωγὴν τοῦ μητροπολίτου μὲ λύπην αὐτῶν βλέποντες καὶ διὰ τὴν ληστρικὴν ἐπέμβασιν τῶν νεηλῦδων τούτων βηλεκτζήδων ἀγανακτοῦντες καὶ τούτου ἕνεκα ἐκ τῆς μητροπόλεως ἀποκλεισθέντες, δις κατὰ τοῦ μητροπολίτου καὶ ἐκείνων δι' ἐκτενῶν ἀναφορῶν αὐτῶν πρὸς τὴν Ὑψηλὴν Πύλιν διὰ τοῦ πατριαρχεῖου ἀνεφέρθησαν, ὅστις τότε καὶ ἐξωρίσθη ὑπὸ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, ἀλλὰ μετ' οὗ πολὺ τὰ πάντα ὑπὲρ ἐκείνου μετεστράφησαν. Ὁθεν ὁ μακαρῖτης ἐκεῖνος μητροπολίτης νυχθημερόν προσηλωμένος εἰς τὰς διαθέσεις τῶν βηλεκτζήδων ἐκείνων, ἵνα ταύτας θεραπεύσῃ, ἀδιαφόρος εἶχε πρὸς πᾶν κοινωφελὲς ἔργον καὶ πρὸς πνευματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τοῦ ποιμνίου καὶ εὐνομίαν καὶ πνευματικὸν καλλοπισμὸν τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ὅστις ἦν ἄκοσμος καὶ παρημελημένος· διότι ἱερεῖς ἐγίνοντο ἐκ τῆς κατωτέρας τάξεως καὶ γενόμενοι δὲν καθωδικοῦντο εἰς τὰ ἱερά αὐτῶν καθήκοντα καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑψηλῶν καὶ φρικτῶν μυστηρίων τοῦ Ὑψίστου. Τὸ χριστιανικὸν πλήρωμα καὶ ἀγαθὸν ποιμνιον τῆς Φιλιππουπόλεως κατ' ἐκείνην τότε τὴν ἐποχὴν νεμόμενον παρ' αὐτῶν ἀφθόνως δὲν καθωδικοῦντο εἰς τοὺς σκιερούς καὶ πίνοντας λειμῶνας τῆς πνευματικῆς τροφῆς. Εἰς τοιαύτην δὲ κατάστασιν εὐρισκόμενοι οἱ χριστιανοὶ κάτοικοι τῆς Φιλιππουπόλεως ἄμεσως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μακαρίτου Νικηφόρου διώρισαν τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει παρεπιδημῶντα τότε, νῦν δὲ ἀείμνηστον Δημήτριον Ἀθαν. Γκιουμουσγεργιάνη, ἵνα μεσιτεύσῃ πρὸς τὴν μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ὅπως ψηφίση καὶ διορίσῃ ἄξιον ἀρχιερέα εἰς τὴν χηρεύουσαν θέσιν τῆς μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως. Καὶ ἀγαθὴ τύχη ἐφάνη εὐτυχῆς τότε ἡ Φιλιππούπολις καὶ ἡ κοινὴ καὶ ἔνθερος εὐχὴ καὶ ἐπιθυμία τῶν πολιτῶν ἐπληρώθη. Ἡ θεία πρόνοια περὶ πολυλοῦ ποιησαμένη τὴν εὐμερίαν καὶ σωτηρίαν τῆς Φιλιππουπόλεως ἐνέπνευσεν εἰς τὴν μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ ἐκ τῆς ἀρχιερατικῆς μάνδρας ἔλαβε καὶ ἐψηφισε μητροπολίτην Φιλιππουπόλεως τὸν Κορίτης Χρῦσανθον, ἄνδρα διαπρέποντα ἐπ' ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ». (*Γ. Τσουκαλά*, ἡ Βουλγαροσλαβικὴ συμμορία, ἔτ. 1859, Κωνσταντινούπολις, σελ. 11—13).

Αἱ τοῦ Τσουκαλά αὐταὶ κατὰ τοῦ Νικηφόρου μομφαὶ φαίνονται ἡμῖν ὑπερβολικαί πως καὶ μεροληπτικαί. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ μητροπολίτης δὲν ἦτο κάτοχος εὐρείας παιδείας, ἀλλὰ δὲν ἐστερεῖτο διοικητικῆς ἱκανότητος καὶ διπλωματικῆς ἰδιοφυΐας, δι' ὧν κατόρθωσε νὰ ποιμάνῃ τὴν ἐπαρχίαν ἐπὶ 27 ὅλα ἔτη μέχρι τοῦ θανάτου του. Ἄν προσηταιρίσθῃ τοὺς Βουλγάρους μεγλικτζήδες, ἔπραξε τοῦτο κατ' ἀδύνατον ἀνάγκην ἕνεκα τῶν τότε χαλεπῶν καιρῶν διὰ τὸ γένος. Διαδεξάμενος τὸν

